

نگاه بیرون

منافع بحران قطر برای ایران

The New York Times

ترجمه: **شهرام زرتندار**

● ماه گذشته عربستان سعودی، بحرین، مصر و امارات متحده عربی روابط دیپلماتیک و تجاری خود با قطر را به‌خاطر آنچه آنها به آن حمایت مالی از تروریسم و رابطه با ایران می‌گویند قطع کرده‌اند. پس از قطع رابطه دیپلماتیک و تجاری با قطر، آنها یک فهرست با ۱۳ تقاضا را ارائه کرده‌اند که قطر آنها را به‌عنوان و به‌خاطر نقض فاحش حاکمیتش رد کرده است. این کشورهای عربی تهدید کرده‌اند که اگر این تقاضاها انجام نپذیرند، تحریم‌های بیشتری علیه قطر اعمال خواهند کرد. برای رهبران تهران، منازعه بین مؤتلفین مفروض خلیج فارس در زمانی ویژه و خوش‌بینی رخ داده است. این منازعه در زمانی رخ می‌دهد که کل جهان سنی عرب به نظر علیه این رهبران پس از سفر دونالد ترامپ به عربستان سعودی در ماه می ص‌ف‌بندی کرده‌اند. در میان اظهارات تهران دراین‌باره، حسن روحانی، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران، اشاره‌ای ظریف خطاب به امیر قطر، شیخ تمیم بن حمد آل ثانی، داشته است: «فضا و هوای ایران، ارتباطات زمینی و دریایی پیوسته روی قطر باز خواهد بود. ایران و قطر با هم برادر و همسایه‌اند.»

هرچند پس از سفر ترامپ به عربستان، تهران خود را برای رویارویی با بلوک متحد دولت‌های ثروتمند و دارای تسلیحات خوب و به‌روز که آماده منزوی‌کردن ایران با حمایت و پشتیبانی پرشور ایالات متحده بوده‌اند آماده کرده بود. عربستان سعودی مبلغ صد میلیارد دلار را صرف خرید سلاح‌های آمریکایی کرده و روابط نزدیکی را علیه تهران با آقا‌ی ترامپ شکل داده است. ایالات متحده، عربستان سعودی و اسرائیل، ایران را به‌عنوان منبع اولیه بی‌ثباتی در منطقه مطرح کرده بودند.

به‌نظر می‌رسد که راه برای شخم‌زدن جاده به‌منظور اعمال فشار علیه ایران باز است. اما بعد آنها شروع به جک‌بند بین خودشان کرده‌اند. یک خبرگزاری قطری اعلام کرده که از امیر قطر نقل‌قول کرده‌اند که او خواهان کاهش تنش‌ها با ایران است؛ گزارش‌کی که امیر قطر آن را رد کرده است. عربستان سعودی و امارات متحده عربی با خشم تمام عکس‌العمل نشان داده‌اند و یک محاصره دیپلماتیک و تجاری را علیه کشور قطر که دارای ذخایر عظیم گاز است شروع کرده و یک فهرست ۱۳ موردی از تقاضاهای خود را ارائه کرده‌اند- تقاضا و خواسته سیزدهم: با تمامی خواسته‌های ما موافقت کنید- و حتی شهروندان خود را از پوشیدن لباس فوتبالی که نام حامی تیم فوتبال- خطوط هوایی قطر- را برخورد دارد منع کرده‌اند. یکی از آن خواسته‌ها این است که قطر باید پایگاه نظامی ترکیه را در خاک خود تعطیل کند. حمیدرضا ترقی که یک تحلیلگر محافظه‌کار ایران است، گفته: «به‌جای ساختن و برقراری یک ناتوی عربی، آنها دشمنان بیشتری را برمی‌انگیزند، دست‌آخر تنها ایالات متحده است که از این وضعیت سود می‌برد؛ آمریکایی که همه این سلاح‌ها را به آن کشورها می‌فروشد.»

حتی در آنجا نیز رویارویی در خلیج فارس لحظات اضطراب‌انگیزی را برای پنتاگون آفریده است. پنتاگون کار کمپین هوایی در سوریه را از پایگاهی اصلی در قطر انجام می‌دهد. تحلیلگران در اینجا می‌گویند این اوضاع، اوضاع مشابه و آشنایی برای تهران است که رقابت منطقه‌ای‌شان با عربستان سعودی و سایر کشورهای عربی گاه به این معناست که آنها منتظرند سعودی‌ها به پاهایشان شلیک کنند. به‌نظر می‌رسد که آن راهبرد با بالاآمدن و به‌عرصه‌رسیدن محمدبن سلمان ۳۱ساله مناسب‌تر باشد. او که به‌تازگی ولیعهد شده و شهری به‌هم زده، معمار جنگ سعودی‌ها در یمن است؛ نبردی که بنا نبود در عرض دو روز به پیروزی برسد، اما این جنگ لنگ‌لنگان وارد سال سومش و باعث یک بحران بشری وحشتناک شده است. اکنون ولیعهد سعودی به‌عنوان نیروی رانش در پس تلاش برای ایزوله و منزوی‌کردن قطر به حساب می‌آید. درهمین‌حال گزارشات داده‌شده از سوی خبرگزاری‌های ایرانی حاکی از آن است که چگونه ایران به‌خاطر استفاده فزاینده قطری‌ها از فضای ایران ثروتی می‌اندوزد. در طول سال‌ها ایران پیوسته ترجیح داده که بازی دراز و طولانی را انجام دهد، کمتر دروغ بگوید و به‌جای دنبال‌کردن پیروزی‌های سریع، با نواب محلی کار کند. تحلیلگران می‌گویند: قطر نمی‌تواند بیش از هوایماهای مملو از غذایی که از قبل از سوی ایران ارسال شده، انتظار حمایت داشته باشد. حسین شیخ‌الاسلام، یکی از مشاوران وزیر امور خارجه ایران، محمدجواد ظریف، می‌گوید: منافع ما در صورتی که جنگی در منطقه رخ نهد به بهترین وجه فراهم می‌آید. ما نه منازعه و نه تنش‌های بیشتر در منطقه‌مان را خواهیم. ما سعی می‌کنیم عقلانی عمل کنیم زیرا حریف‌های ما در منطقه جوانان نابالغی هستند که در رویکردهایشان نسبت به غیر عقلایی عمل می‌کنند.

politics@sharghdaily.ir

سیاست

در نشست «عراق بعد از داعش» مطرح شد:

شکست کامل داعش در گرو «آشتی ملی»

سفير اسبق ايران در عراق؛ ۶ ماه قبل از سقوط موصل به مقامات عراقی هشدار دادم

شده است». دانایی فر بعد از بیان چالش‌ها در پاسخ به سؤال «چه باید کرد؟» به صحبت‌های محسن حکیم اشاره کرد و گفت: «طرح آشتی ملی و همزیستی مسالمت‌آمیز باید در دستور کار مردم و دولت عراق قرار گیرد». **دبایغ: نقش‌گردها در مقابله با داعش باید در آینده مورد توجه قرار بگیرد** در ادامه این نشست ناظم دبایغ گفت: «امروز داعش تبدیل به ایدئولوژی شده است» و تأکید کرد برای مقابله با آن نباید تنها وجه نظامی را مورد توجه قرار داد. دبایغ دراین‌باره گفت «سه نفر زاپتی‌الاصل به داعش پیوسته‌اند». او این تفکر را از منظری بعثی دانست و گفت: «[داعش] به دنبال وحدتی بودند که بعث نتوانست به وجود بیاورد». نماینده اقلیم کردستان در ایران، ریشه‌کن‌کردن داعش را منوط به شناخت شرایط و دلایل ظهور آن دانست و گفت: «۱۵۰ هزار نفر از ارتش عراق در مقابل داعش سلاح خود را زمین گذاشتند و آن مناطق را به داعش تحویل دادند». او در ادامه از اهمیت نیروهای پیشمرکه‌گُرد در مقابله با داعش به‌ویژه بعد از فروپاشی ارتش سخن گفت.

دبایغ گفت: «اگر جمهوری اسلامی ایران نبود، شاید امروز پک عراق داعشی شکل می‌گرفت. این نظر شخصی من است.» او با توجه به نقش کردها در مقابله با داعش گفت «این موضوع باید در آینده عراق مدنظر قرار گیرد». بیشتر تأکید ناظم دبایغ توجه به زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی شکل‌گیری داعش بود. او در این زمینه گفت: «برنامه اجتماعی، اصلاحی و سیاسی می‌تواند داعش را از بین ببرد. باید بررسی کرد که چه عواملی موجب شده که خارجی‌ها به داعش جذب شوند.»

قزوینی: آشتی ملی عامل مهمی برای نابودی داعش است

سیدرضا قزوینی بیشتر وقت خود را صرف بررسی داعش از منظر دسته‌بندی‌های سَلَفی کرد. مسئول میز تکفیر بنیاد هایلپان با شروع صحبت‌های خود از دهه‌های ۵۰ و ۶۰ میلادی گفت: «بیش از ۵۰ جریان و جمعیت سکولار در عراق فعال بودند. این گروه‌ها فضا را برای جریان‌های سلفی خالی نکردند. در دهه ۱۹۶۰ جماعت موحدون در عراق شکل گرفتند که سلفی‌های علمی یا سنتی بودند و گرایش‌های مشابه اخوان المسلمین داشتند؛ یعنی سلفی‌های بی‌آزاری بودند. در دهه ۱۹۸۰ در دوره جنگ ایران و عراق، سلفی‌ها به دلیل روابط نزدیک عراق و سعودی جایگاهی در عراق کسب کردند. پس از پایان جنگ با ایران و جنگ خلیج فارس و تیرگی روابط عراق و عربستان سعودی، سلفی‌ها از نظر دولت عراق به عنوان وهابی شناخته شدند و با آنها برخورد شد.»

او در ادامه مسیر جنبش‌های دینی و ایدئولوژیک گفت: «از سال ۱۹۹۳ جنبش ایمانی در عراق به وسیله صدام به وجود آمد. در بسیاری از مردم عراق گرایش‌های دینی تقویت شد و حتی بسیاری از عالی‌رتبه‌های حزب بعث به آن پیوستند. اصلاً جریان سلفی در عراق یک جریان اصیل و ریشه‌دار نیست و عموماً تحت تأثیر جریانات عربی خارج از عراق بوده است». قزوینی آغاز آشنایی اهل سنت عراق را با جریانات سلفی به سال ۲۰۰۱ بازمی‌گرداند. او دراین‌باره گفت: «سال ۲۰۰۱ انصارالاسلام شکل گرفت. یک جنبش کرد سلفی. از سال ۲۰۰۳ تحول جدیدی در عراق اتفاق می‌افتد و آن ورود عراق به ساحت جهانی جهاد است با سلفیه جهادی وارداتی. آنجا است که گروه‌های جهادی از اردن و سوریه و فلسطین وارد عراق می‌شوند که با ورود زرقاوی آغاز می‌شود.»

قزوینی توضیح می‌دهد که به موازات شکل‌گیری داعش «گروه‌های بومی تکفیری و سلفی هم در عراق شکل می‌گیرند. در سال ۲۰۱۴ با ظهور داعش بسیاری از جریانات سلفی عراقی قبیله خود را پایین کشیدند. غالب آنها جذب داعش شدند و برخی در جامعه عشایری خود مضمحل شدند». او در آخر یکی از پایه‌های قدرت داعش را «جذب حاکمکری مخالفان سیاسی از سوی داعش» دانست و براساس‌این او هم از پیشنهاد «آشتی ملی» استقبال کرد و آن را عامل مهمی در نابودی داعش دانست. او دراین‌باره گفت: «خیلی مهم است که دولت با عشایر و اهل سنت چگونه برخورد خواهد کرد و همچنین تعامل دولت با حزب بعث نیز خیلی مهم است.»

خرازی: آیت‌الله سیستانی درلندن

صادق خرازی هم در سخنانش به وجه فرهنگی داعش تأکید کرد و گفت: «باید این تهدید را در نظر داشت که داعش تبدیل به یک ایدئولوژی و فرهنگ شده است». او از نقش کلیدی مرجعیت و مخصوصاً آیت‌الله سیستانی در عراق صحبت کرد: «افتخار دوازده‌هزار سال پیش به دیدار ایشان رفتم و ایشان فرمودت تا زمانی که دولت عراق خود را اصلاح نکند، ما از آن حمایت نمی‌کنیم. اگر آیت‌الله سیستانی از لندن در زمانی که آمریکایی‌ها و انگلیسی‌ها نجف و کربلا را به بهانه مقابله با مقتدی صدر محاصره کرده بودند، باز نمی‌گشتند، شاید امروز نجف با خاک یکسان شده بود.»

سفر سابق ایران در سازمان ملل وحدت به‌وجودآمده در عراق برای مقابله با داعش را بی‌نظیر دانست و از لزوم حفظ آن سخن گفت. خرازی خطاب به جریان‌های سیاسی ایرانی گفت: «مسئله عراق نباید دستاویز جریانات سیاسی داخل ایران شود. سپاه و نیروی قدس و مجموعه کسانی که امروز

در منطقه اقتدار تاریخی ایران را رقم می‌زنند، واقعه نادر و منحصربه‌فردی هستند. موقعیت امروز ایران در منطقه با هیچ دوره تاریخی مقایسه‌کردنی نیست. این موقعیت و واقعیت نتیجه قدرت رهبری ایران است. بخش عمده این قدرت نیز در اقتدار منطقه‌ای ایران متجلی شده است. در هیچ دوره‌ای ایران چنین قدرت منطقه‌ای نداشته است. نفوذ و قدرت ایران فراتر از مرزهای سیاسی است». خرازی بعد از بیان این نکات، لازم می‌بیند تا نکات دیگری را هم توضیح دهد: «ایران هرگز به دنبال هژمونی شیعه نبوده است. اگر این‌گونه بود در بالکان نمی‌رفتیم و از فلسطین و افغانستان سنی حمایت نمی‌کردیم.»

استقلال اقلیم کردستان چالش پیش‌روی عراق

بعد از پایان سخنرانی‌ها، نوبت به پرسش و پاسخ رسید. سؤالی که تمام زمان پرسش و پاسخ را به خود اختصاص داد بحث درباره اقلیم کردستان و رفراendum استقلال آن بود. ناظم دبایغ، اولین کسی بود که به این سؤال پاسخ داد. او دوباره به بحث دلایل و شرایط وجود داعش اشاره کرد و گفت: «یکی از این مسائلی که می‌گویم باید به آنها توجه شود مسئله کُرد است». او تاریخچه‌ای از کردستان گفت و وضعیت فعلی آن که بین چهار کشور تقسیم شده است.

ناظم دبایغ گفت: «من هم شرایط فعلی را برای این کار [رفراendum] مناسب نمی‌دانم؛ اما تا کی [می‌توان این مسئله را به تأخیر انداخت؟]» او این مسئله را داخلی و مربوط به دولت عراق دانست، اما در ادامه گفت: «رفراendum و استقلال اگر با رضایت ایران و ترکیه نباشد، نتیجه‌اش منفی است». در نهایت دبایغ بحث‌های خود را به اختلاف نظرهای فعلی بین دولت اقلیم کردستان و دولت مرکزی عراق می‌رساند و می‌گوید: «درست است که بخشی از تقصیر به گردن ماست، اما ما از دولت مرکزی انتظار داشتیم برای یک گروه، کل اقلیم کردستان را تبئیه نکند.»

دانایی فر نفر بعدی بود که به این سؤال پاسخ داد. او که در سخنرانی خود، پیشنهاد «پرهیز از دیدگاه‌های آرمان‌خواهانه» را مطرح کرده بود، این‌بار شفاف‌تر این پیشنهاد را باز کرد؛ او تجزیه‌طلبی را مصداق این آرمان‌خواهی دانست که می‌تواند برای آینده عراق خطر‌آفرین باشد و گفت: «اگر این روند ادامه پیدا کند، چالش بزرگی به‌وجود خواهد آمد که منطقه تحمل آن را ندارد و در کل عراق مشکلاتی به وجود خواهد آمد». او در ادامه گفت: «همه می‌دانند که از قبل از سقوط صدام، جمهوری اسلامی از حامیان کردهای عراق بود و هرگز حمایت خود را قطع نکرد؛ بنابراین توصیه ما این است که از این دیدگاه‌های آرمان‌گرایانه باید پرهیز کرد». دانایی‌فر تأکید کرد مشکلاتی وجود دارد و باید آنها را حل کرد؛ اما راه‌های متفاوتی برای حل این مشکل‌ها وجود دارد.

دبایغ، بعد از صحبت‌های دانایی‌فر از مجری وقت گرفت و موضوعی را که در فرصت پیش‌فراوش کرده بود گفت. او با نقل خاطره‌ای گفت روزی به‌یکی از نمایندگان کشورهای غربی گفتم که «جمهوری

اسلامی می‌گوید که در چارچوب وحدت و قانون اساسی عراق، کرد از هر حقی می‌تواند برخوردار باشد. تلاش کند و ما حمایت می‌کنیم، ولی شما فقط برای جنگ با داعش از ما حمایت می‌کنید.»

حکیم آخرین نفری است که به بحث اضافه می‌شود. او بحث مفصلی درباره تدوین و اداره عراق بعد از سقوط صدام می‌کند. مشاور سیاسی رئیس مجلس اعلای اسلامی عراق، خاطراتی از رابطه خوب شیعیان و کردها گفت. او بعد از تأکید بر رابطه خوب شیعیان و کردها، بحث را به حوزه دولت کشاند و از پیچیدگی‌های این حوزه گفت. حکیم گفت: «در زمان تصویب قانون اساسی، شیعیان موافق سیستم فدرال نبودند، اما برای احترام به برادران عزیز کردمان به قانون رای دادیم». او در ادامه قانون نفت عراق را مورد بحث قرار داد و از مناقشات تصویب قانون نفت گفت که نفت را در مالکیت کل عراق قرار می‌دهد و نه ایالت‌ها. حکیم توضیح می‌دهد که چرا چندین سال است که کردستان عراق از بودجه دولتی حذف شده است. او می‌گوید: «بعد از اکتشاف و بهره‌برداری از نفت کردستان، این نفت که باید از طریق سازمان ملی نفت فروخته می‌شد با کانال‌های انتقال نفت ملی عراق مستقیماً به وسیله اقلیم کردستان، از طریق ترکیه فروخته شد و پول آن به دولت مرکزی منتقل نشد». حکیم با تأکید و کمی عصبانیت می‌گوید دولت ترکیه با این کار همشکلی بزرگی را برای عراق به‌وجود آورد که سال‌ها باقی ماند و آنها در قبال تمام تنش‌هایی که این‌کار به‌وجود آورده و خواهد آورد مسئول هستند. حکیم تأکید کرد برای سالیان درازی «دولت‌های حاکم بر شیعیان و کردهای عراق با ما نه مثل شهروند درجه دو یا سه، بلکه مثل بره رفتار کردند» و ابراز امیدواری کرد حالا که فرصت مناسبی وجود دارد، این گروه‌ها با همکاری یکدیگر عراقی یکپارچه را به سمت بهروزی پیش ببرند.

ادامه از صفحه ۴

چرخش «سیف»

بنابراین بانک مرکزی در معرض دو تصمیم قرار دارد؛ یک تصمیم آنکه دخالت کند و یا یک خط اعتباری مشکل کاسبین را حل کند که قطعاً در کوتاه‌مدت اثر توری خواهد داشت. اما در بلندمدت و با فروش دارایی مؤسسه کاسبین پول پرداخت‌شده را برگرداند. راهکار دوم آنکه دخالت نکند و سپرده‌گذاران مشکل خود را با کاسبین حل کنند که آن‌گاه این اخلاال ممکن است به سایر مؤسسات هم تسری پیدا کند که هزینه آن پیش‌بینی ناپذیر است.به گفته او، نباید منتظر مانیم که بحران بزرگ و بانک مرکزی وارد شود. بانک مرکزی به‌عنوان نماینده حاکمیت است و طبیعی است که در دستگاه قضائی به این جمع‌بندی برسد که در اینجا کلاهبرداری اتفاق افتاده که در ظاهر چنین است؛ با احکام قضائی می‌توانند اموالی که به‌شکل صوری به نام افراد حقیقی بوده را شناسایی کنند. همچنان که بانک مرکزی اعلام کرده دارایی‌ها را شناسایی کرده است. اگر قوه قضائیه هم پای کار باشد، این دارایی‌ها قابل وصول است، اما اگر به هر دلیلی این اتفاق نیفتد برای ایجاد اعتماد در بازار پول، این اقدام بانک مرکزی قابل‌اعتناست. باید بانک مرکزی چنین کند. دفاع از سپرده‌گذاران در سایر بانک‌هاست که سهم آنها در اقتصاد اصلاً قابل مقایسه با سهم سپرده‌گذاران مؤسسه کاسبین نیست. بهاء‌الدین حسینی‌هاشمی، کارشناس بانکی، نیز در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: بانک‌های مرکزی اصلاً چتر نجاتی برای بانک‌ها هستند، اما این جزء موارد نادر است که بانک مرکزی خط اعتباری در اختیار خود مؤسسه یا بانکی که دچار مشکل است بدهد. اصولاً خطوط اعتباری در اختیار بانک یا مؤسسه‌هایی که متولی مؤسسه دیگر می‌شوند، قرار می‌گیرد. اما بانک مرکزی برای ایجاد آرامش در بازار بانکی و رفع نگرانی سپرده‌گذاران و جو بی‌اعتمادی و بانک‌ها وارد عمل شده است. کاسبین آن‌قدرها هم سپرده نداشته که گشایش این خط اعتباری برای پرداخت آنها، اقتصاد را دچار تورم کند، اما برعکس از آنجا که نقدینگی در جهت اشتغال کامل وجود ندارد، به این معنا که بنگاه‌ها سرمایه در گردش چندانی ندارند و بانک‌ها هم قدرت تسهیلات‌دهی چندانی ندارند و جامعه دچار کسری نقدینگی است، می‌تواند حتی به تحرک در بازار کمک کند. بانک مرکزی مسلماً خط اعتباری را بدون پشتوانه در اختیار مؤسسه یا بانکی قرار نمی‌دهد و به همان میزان دارایی‌هایی که به‌عنوان وثیقه شناسایی و تضمین می‌کند، خط اعتباری باز می‌کند.

عمده فروش خدمات گردشگری داخلی و خارجی

پنجشنبه هر هفته با پرواز نوردوین

تور روسیه

۴شب هتل ۵ستاره کمپینسکی سنت پترزبورگ

۳شب هتل ۵ ستاره مار بوت مسکو

۶ روز گشت کامل+ناهار+تورلیدر

تورهای گروهی ایرانگردی

سرعین، اردبیل، تبریز، ارومیه، کردستان

سرزمین عشایر، شمال، اصفهان، شیراز

فول استاک

صدور بلیط کلیه ایرلاین‌ها

کامل‌ترین موتور جستجوی هتل‌های ایران

با فیلتر انواع امکانات و خواسته‌های مسافران

در سایت

alaedin.travel

ساعات کاری شنبه تا چهارشنبه ۹ الی ۲۴

پنجشنبه ۹ الی ۱۸

جمعه و تعطیلات ۱۲ الی ۱۸

چهار راه فرمانیه، برج آرمیس فرمانیه

۷۴۴۹۵-۰۲۱